

Middelalderlandsbyen Værkstedsarbejde 1

RUNER

Ordet kommer af det oldnordiske *run*, løndom, runetegn, måske beslægtet, med gotisk *runa*, hemmelighed, af indoeuropæisk *ru'brumma*, at give lyd fra sig.

Vi kender runeindskrifter fra sten og løsgenstande. De bevarede runeindskrifter er de ældste direkte overleverede nordiske litterære tekster. Rune alfabetet er skabt i det 1. århundrede e. Kr., men de ældst bevarede indskrifter stammer fra tiden omkring 200 e. Kr. Hvad der har været forbillede for runerne vides ikke med sikkerhed, men måske stammer de fra goterne ved Sortehavet, markomannerne, cimbrerne i Sydeuropa eller goterne ved Weichel eller Danmark. Etruskisk, latinsk og græsk alfabet har sikkert været forlægget. Man kan dele runeindskrifterne i tre hovedperioder. 1 daterer sig til ca. 200 - ca. 750, 2 til ca. 750 - ca. 1100 og 3 til ca. 1100 - ca. 1350. Alfabetet har ændret sig i den lange periode fra urnordisk med 24 runer til olddansk med 16 runer og slutteligt til ældre middelalderdansk stungne (dvs. skrifttegn forsynet med punkt el. mærke, der angiver en særlig lydverdi) runer.

1 B L 7 b t P P * I Y T Y t 1 B Y R h 1 N P A L t †
a b c d t h e f g h i k l m n o p q r s t u v y z æ ø

Lav din egen runestav

Rist dit navn i runer på et lille træstykke. Runerne kan males røde eller sorte. Lav hul i runestavens ene ende, så du kan binde den til noget, der er dit, for eksempel en taske.